

Posudek diplomové práce

Bc. Veronika ŽÁČIKOVÁ

PŘESNOST AUTOMATICKÝCH TITULKŮ GENEROVANÝCH PLATFORMOU ZOOM – JE NA NĚ SPOLEH?

FF UK ÚTRL září 2024

Posuzovaná diplomová práce má charakter teoreticko-empirické studie. Veronika Žáčiková si pro svou diplomovou práci zvolila mimořádně aktuální a u nás dosud nezpracované téma. Věnuje se problematice přesnosti automaticky generovaných titulků na platformě zoom, jež je v současné době v České republice nejčastěji využívanou platformou pro RSI.

Předkládaná diplomová práce má 96 stran a 13 příloh. Je rozdělena na část teoretickou a část empirickou. Každá z těchto dvou částí je poté ještě přehledně dělena do dalších podkapitol. V prvním bloku teoretické části se diplomantka věnuje stručně titulům jako takovým, vymezuje používanou terminologii, uvádí rozdíl mezi tradičními a automatickými titulky. Druhá podkapitola je věnována simultánnímu tlumočení a zejména tlumočení na dálku a tlumočení videokonferencí, diplomantka detailněji představuje právě platformu zoom. Dílčí část je zaměřena také na simultánní tlumočení s textem a kognitivní zátěž jak u ST obecně, tak při tlumočení videokonferencí či při ST s textem. Třetí podkapitola teoretické části je věnována CAI nástrojům a jejich využití. Čtvrtá podkapitola představuje teoretický background pro empirickou část. Diplomantka detailně představuje ASR (*Automatic Speech Recognition*) včetně metrik, jež se používají k výpočtu přesnosti ASR. V páté podkapitole následně Veronika Žáčiková popisuje možnosti využití ASR v tlumočení, zaměřuje se na to, do jaké míry mohou automatické titulky ovlivnit výkon tlumočnicků. Vše dokládá dosud provedenými výzkumy. Poslední podkapitola se věnuje tomu, v čem mohou automatické titulky tlumočnickovi pomoci. Diplomantka si vytyčila pět základních kategorií (čísla, jména a zkratky, termíny, výčty, negace), které následně uplatní i v rámci vlastního výzkumu.

Empirická část má podobu experimentu, v jehož rámci Veronika Žáčiková zkoumá přesnost ASR v češtině, angličtině a španělštině. Zajímá ji jak přesnost celkově (tedy z hlediska čtenáře), tak z hlediska tlumočnicka v rámci výše uvedených kategorií. Experiment proběhl za ideálních podmínek (kvalitní připojení a mikrofon, absence ruchů) a vytvořené projevy obsahovaly dostatečné množství problematických jevů, které lze zařadit do některé z uvedených kategorií. Projevy byly předneseny rodilými mluvčími daných jazyků. Přesnost titulků byla vyhodnocena pomocí metriky NER, která mimo jiné rozlišuje chyby podle stupně závažnosti. Po vyhodnocení výsledků diplomantka zjistila, že ASR Zoomu napříč všemi jazyky dosahuje průměrně 95% přesnosti. Pokud jde o jednotlivé kategorie, tak zde existují rozdíly mezi jednotlivými jazyky, zajímavostí zcela nepochybně je slovní přepis čísel v češtině, což pro tlumočnicka představuje velký problém. Diplomantka dochází k závěru, že v řadě aspektů mohou automatické titulky tlumočnickům pomoci, nicméně v kategoriích jako jsou cizí jména či cizí termíny, se na ně zatím spolehnout úplně nemůžeme. V poslední části empirického bloku Veronika Žáčiková srovnává výsledky svého výzkumu s předchozími výzkumy a zmiňuje rovněž možnosti budoucích výzkumů.

Předložená diplomová práce je vypracována mimořádně pečlivě, je zřejmé, že diplomantka věnovala velké úsilí a péči nejen výzkumu samotnému, ale také přípravě teoretické části. Prokázala, že je schopná velmi dobře pracovat s odbornou literaturou a jednotlivé poznatky

následně aplikovat. Oceňuji zejména preciznost, s jakou realizovala empirický výzkum, a množství prostudované a zmapované odborné literatury. Práce je čtivá a přehledná (zejména díky tabulkám a grafům). Jedinou výtku mám k většímu počtu jazykových chyb a nestandardních vyjádření (např. nejednotné přechylování ženských jmen: Pastor a Fern (str.24) x Pastorová a Fernová (str.25), nesprávné vazby (str.26, 40, 49), chybné i/y v příčestí (str.39).

Na základě výše uvedeného se domnívám, že předkládaná diplomová práce je vítaným přínosem v oblasti tlumočení, může posloužit jako východisko pro další výzkum, ale také jako zdroj inspirace pro výuku tlumočení. Diplomovou práci Veroniky Žáčikové doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou **výborně**.

V Praze 4.9.2024

PhDr. Alžběta Malkovská